

LBRIS | We know books
IUSTIN PETRE
STAREȚUL MĂNĂSTIRII SFÂNTUL IOAN CASIAN

PROFETUL

DE LA MARE

Ilustrații: Prisacariu Florin-Lucian

Publicată cu binecuvântarea
Înaltpreasfințitului TEODOSIE, Arhiepiscopul Tomisului

EDITURA REVISTEI

TIMPUL

2024

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Argument	11
Ochii prin care vedeam cerul	15
Profetul de la mare prin pustia Casienilor	39
Spre veșnicia albă	113
O scurtă călătorie prin viața părintelui Arsenie . . .	121

Omul se cunoaște nu după cum începe o lucrare, ci după cum o termină. Lucrarea mea a început acum douăzeci de ani, când am venit în Dobrogea. Fusesem trimis de părintele Iustin Pârvu, de la Mănăstirea Petru Vodă, cu ascultare să ridic o mănăstire pe dealul Casienilor. Eram străin printre străini, chinuit de sentimentul puternic că fusesem exilat de părintele meu aici, la malul mării, precum tristul poet Ovidius, de împăratul său. Mă simțeam alungat din „raiul” domol și măsurat al munților, în „iadul” fără de măsură al lui „prea mult”: prea mult pământ, prea mult cer, prea mult soare, prea mult vânt, prea multă apă, prea multă piatră, prea mult nisip, prea mult praf, prea multe muște, prea mulți țânțari, prea mult pustiu. Mușcasem din fructul otrăvit al deznădejdiei. Cu oamenii e simplu: când te indispun, te poți retrage discret ca să te pui la adăpost. Dar, când te sâcăie natura, noapte și zi, n-ai cum să te ferești. Taci și rabzi.

În acele momente grele, bunul Dumnezeu mi-a scos în cale oameni potriviți care mi-au redat puterea și curajul de a nu abandona ctitoria din această *pustie de iepure*. Părintele Arsenie Papacioc, duhovnicul de la Techirghiol, a apărut în viața mea în primăvara anului 2003, ca o rază de lumină și speranță, încălzindu-mi cu grijă paternă sufletul frământat de gânduri și întrebări.

Impresia primei întâlniri cu *Bătrânul* a fost puternică. Am înțeles repede că părintele Iustin Pârvu

m-a lăsat pe mâini bune. Cei doi duhovnici aveau o legătură tainică. Se respectau reciproc pentru că trecuseră printr-un periplu de viață asemănător: tinerețe legionară, pușcărie, călugărie și, în final, numele și renumele de iscusiți duhovnici. Ani la rând am fost mesager între ei. „Ce mai face Iustin?”, „Ce mai face Arsenie?” erau întrebări la care răspundeam cu mare drag. Odată, părintele Arsenie mi-a încredințat un mesaj de Pateric: „Spune-i părintelui Iustin că-i fac metanie. Mai spune-i că-i sărut mâinile, și picioarele, și... unghiile de la picioare!”

Deși eu mi-am dorit atât de mult, din nefericire, cei doi nu au apucat să se vadă față către față. Abia după ce părintele Arsenie a trecut la Domnul, părintele Iustin a venit în Dobrogea să pună piatra de temelie a Mănăstirii Poarta Albă. A venit atunci și pe la noi, la Mănăstirea Sfântul Ioan Casian, ca să ne bucure. Apoi a fost și la Techirghiol, a intrat în chilia părintelui Arsenie, s-a așezat pe pat, a oftat adânc și a zis: „Părinte Arsenie, n-am fost vrednic să te întâlnesc în viață!” La mai puțin de un an după aceea, avea să se cunoască în ceruri.

Aveam doar 25 de ani. Eram preot și stareț de câteva luni. *Cel mai tânăr stareț din România, starețul fără mănăstire sau starețul din tomberoane*, cum mi se spunea. Îmi doream, de ani de zile, încă din facultate, să-l cunosc pe părintele Arsenie. Aflasem întâmplări minunate din viața lui care mi-l conturaseră în minte ca pe un om sfânt. Și iată-mă, în sfârșit, la Techirghiol,

alunecând cu mașina pe străduțele întortocheate, ca într-un labirint, cu inima plină de emoție și nerăbdare, însoțit de bunul meu prieten, părintele Ilarion Dan, pe care Dumnezeu mi l-a trimis la timpul potrivit. O admirație reciprocă ne-a unit încă de la început. Prin el am cunoscut aici, în Dobrogea, oameni care trăiau pentru suflet. Acum, tot el mă ducea la părintele Arsenie. Ce știam eu despre viață în acele clipe?! Drumul meu abia atunci începea cu adevărat.

În curtea mănăstirii, o maică se preumbla de colo până colo. Recunoscându-l pe însoțitorul meu, a venit fățiș spre noi. Mi-a cerut binecuvântarea, deși s-a arătat nedumerită să afle că sunt stareț la o mănăstire din Dobrogea, de care nu mai auzise până atunci.

Mă simțeam stânjenit. Cum să binecuvântez o maică cu mult mai în vârstă decât mine? Greu m-am obișnuit că nu mai sunt un oarecare. Așa e în Biserică. După ce primești harul preoției, devii, tam-nisam, depozitarul unor valori pentru meritul cărora n-ai dovedit încă nimic. La fel m-am simțit și după ce am fost tuns călugăr. Într-o bună zi, te pierzi pe tine așa cum te știai și, peste noapte, devii altcineva cu care trebuie să înveți să te acomodezi. E o fractură provocată, pur și simplu, și de șocul sobrietății veșmintelor monahale pe care de acum le porți mereu în public și în intimitate. Cu noile haine nu mai poți fi tu, cel de odinioară.

Pentru mine, tranziția la altă identitate a fost dificilă. Intrasem într-o lume nouă, cu reguli noi și aspirații înalte, pe care în acest moment, după trecerea

anilor, cu toate umbrele ei de imperfecțiune inerentă, o găsesc mai curată moral și mai frumoasă prin idealuri decât multe alte medii ale societății noastre contemporane.

Veneam acum la părintele Arsenie să învăț și cum să mă port în noua misiune de preot și de stareț. De la părintele Iustin Pârvu, deprinsesem câte ceva din tainele călugăriei.

Am fost opriți, așadar, preț de câteva momente, de acea maică care, după ce „mi-a furat” binecuvântarea, smucindu-mi hotărât mâna șovăitoare și lovindu-se cu ea peste cap, s-a scuzat și a plecat val-vârtej, îngrămadită de treburi. Am continuat să facem câțiva pași pe alee, admirând florile și lăsând ușor în spate biserița de lemn, neagră ca tăciunele, așezată pe un soclu de piatră masivă, pe care Patriarhul Iustinian a salvat-o de la pierzare recuperând-o, bucată cu bucată, de la Stâna Regală din Sinaia, ca să o dăruiască acestui sfânt locaș.

Eram acum în fața chiliei părintelui: o căsuță ca-n povești, cu un mic cerdac și un petic de pridvor închis, învăluită în bună mireasmă de mâna-maicii-domnului care se cățara pe ea, îmbrățișând-o dintr-o parte.

Însă aveam să descopăr că, până să ajung la părintele, trebuia să trec mai întâi de cei doi cerberi monahali: două maici, de o ireproșabilă candoare, care se transformau în fiare cu trei capete când pelerinii încercau să îl ia cu asalt pe părintele lor încărcat de ani și, în plus, bolnav. M-am simțit, din nou, binecuvântat să-l am alături pe prietenul meu care înlesnise această

LIBRIS

We know
books

întâlnire. Măicuțele mi-au deschis calea și, peste așteptări, mi-au umplut palmele cu bomboane multicolore de ciocolată.

Întâlnirea cu părintele Arsenie a fost o revelație. Din prima clipă, în trupul acela firav, serafic, altfel de cum mi l-am imaginat, am simțit o forță de neclintit. Prin ochii săi albaștri, pătrunzători, mi s-a părut că văd tot cerul cu unduirile sale ademenitoare. Obiectele din chilia părintelui păreau a fi miniaturi: patul, comoda, masa, biblioteca, toate în deplină armonie cu trupul său delicat.

M-a privit îndelung, apoi mi-a luat mâna să mi-o sărute. Am cedat resemnat. Fusesem prevenit că așa obișnuia să se poarte cu fiecare preot și că îi dispăcea profund să fie refuzat. Apoi m-a întrebat abrupt, ca o mamă:

– La mănăstire, aveți ce mânca?

Brusc ochii mi s-au umplut de lacrimi. Nu mai primisem o astfel de întrebare din anii studenției. Părintele Arsenie mă cucerise deja de la prima impresie, iar acum, avea să mă înduioșeze prin cuvintele sale:

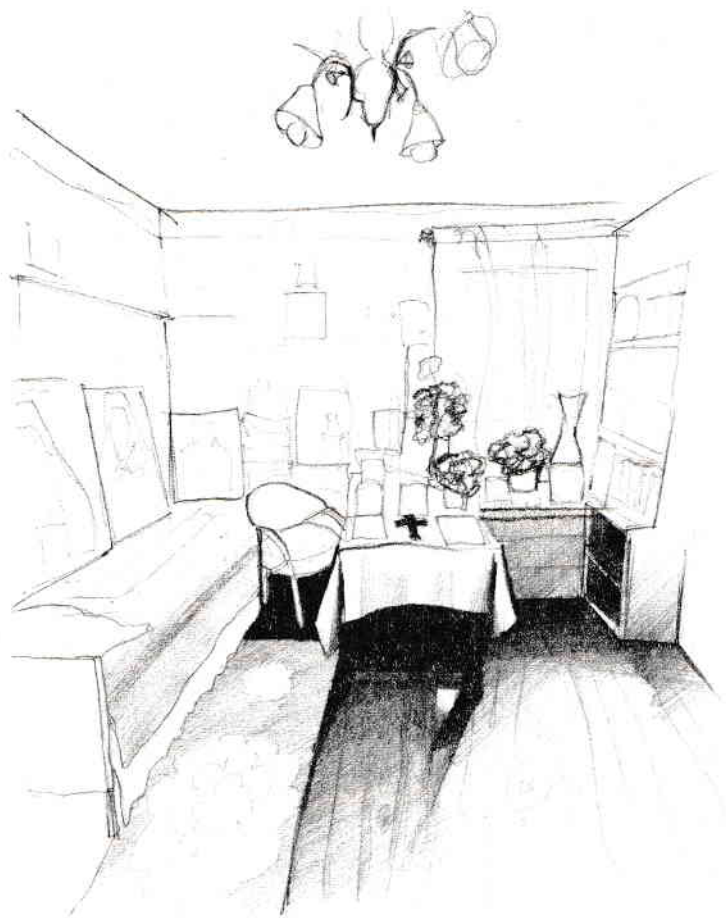
– Părinte, ascultă la mine că sunt om bătrân, trecut prin multe. Am stat prin păduri, prin închisori. Să nu exagerați cu nevoița! Și așa aveți destule lipsuri, destule greutate!

Mi-a simțit neliniștea, deși făceam eforturi să o ascund. Văzându-mă tulburat, a început să-mi vorbească despre pacea lăuntrică, ca să-mi revin cât de cât:

– Părinte drag, oriunde, cu atât mai mult în prezența mea, trebuie să fii cu Hristos, fără agitație, cu

LBRIS

We know
books

o mare liniștire sufletească. Dacă vei birui dorința de a plăcea oamenilor și frica de a cădea în ura lor, vei dobândi multă pace. Și-ți mai spun: Hristos nu intră într-o inimă ocupată de vrăjmășie. De aceea, niciodată să nu ai dușmani în inima ta. Pacea înseamnă să renunți la părerile tale, să renunți la gusturile tale, la chemările tale păcătoase și să renunți la a face un război gratuit: „Mi-a zis, i-am zis, și-am să-i zic!” Numai așa Hristos va găsi loc în inima ta și te vei bucura de liniștea vieții monahale pe care ai ales-o.

Parcă îl aud, și acum, cum îmi spunea:

– Să fi mamă pentru frații din mănăstire, în mod egal, „nu pentru unii mumă și pentru alții ciumă”. Să nu abdică, cu niciun chip, de la slujirea lui Hristos care ți-a fost încredințată, pentru că în viață e mai bine să nu fii nimic, decât să fii eroul altcuiva și nu al lui Hristos. Și să nu uiți că nu după cum ai început, ci după cum vei sfârși, așa vei fi judecat.

La urmă m-a spovedit în amănunt, mărturisind toate câte am făcut, din pruncie. La spovedanie avea acest dar de a-ți încălzi inima. Te convingea să spui tot răul pe care ți-l aminteai, fără să ascunzi ceva. Când te ridicai din genunchi te simțeai ca un fulg. Am plecat de la *Bătrânul*, ușor și vesel, cu o liniște adânc înșurubată în străfunduri. Devenisem dependent de el de la prima vedere.

Părintelui Arsenie îi plăceau foarte mult provocările. De îndată ce îi treceai pragul, nu te lăsa mult timp să-ți tragi sufletul, că zicea:

– Haideți, atacați! N-avem timp de pierdut! Întrebați! Arsenie, acum să te văd cum o scoți la capăt!

Introducerea aceasta devenise un fel de laitmotiv. Avea o plăcere deosebită să discute despre orice, ore în șir, cu înflăcărare debordantă. Când începea să vorbească, uita cu desăvârșire de anii grei pe care îi ducea în spate. Se transfigura realmente la față. Ochiul îi străluceau, mâna cu vinișoare subțiri, trandafirii, împletea gesturi tandre prin aer, barba-i prelungă de un alb sidefiu se unduia fascinant, cuvintele sale apăsau clape nebănuite pe claviatura sufletului și te trezeai inundat de o muzică sfântă care îți înviora măruntaiele. Din când în când, închidea ștregărește un ochi, cu conotație de ghilimele: știți voi, de fapt, cum stau lucrurile!

De la Sfânta Scriptură, din care cita versete întregi, trecea cu o ușurință socratică la Sfinții Părinți, istorie, amintiri, noutăți. De la tonurile cele mai grave, aluneca spre snoave atât de nostime că se inunda chilia sfântă de râsete zglobii, nevinovate. O minte scilpitoare, așa spune, care sfida bătrânețea, de o luciditate și o vioiciune pe care le-ar fi invidiat orice tânăr. De altfel, lângă părintele Arsenie am înțeles că tinerețea nu are vârstă. Uneori îi plăcea să zgândăre tinereasca apatie, indolența sau lipsa de responsabilitate, atunci când le remarcă la cei din jur. Zicea:

– Tinerilor, dați-mi mie vârsta voastră, dacă nu știți ce să faceți cu ea! Nu există tinerețe dacă nu are și ceva bătrânețe în ea. Dacă nu ai bătrânețe la tinerețe, nu vei avea tinerețe la bătrânețe. Of, dragii mei, dacă

tinerețea ar ști și bătrânețea ar putea! Timpul este un dar neprețuit!

Și apoi cuvintele începeau să curgă într-un torent de idei și amintiri care izvorau fie din minte, fie din inimă, revărsându-se ca un balsam care te purifica și îți umplea sufletul de bună mireasmă. Invariabil își încheia pledoaria cu o scurtă evocare a morții:

– Am stat la căpătâiul multor muribunzi și toți ar fi vrut să mai trăiască o zi. Dragii mei, moartea nu vine să-ți facă o cafea, moartea vine să te ia! Și-atunci vei fi întrebat: Tu ce-ai făcut cu darul cel mai de preț pe care l-ai primit, timpul?

O întâlnire cu *Bătrânul* dura cel puțin două ore, spre disperarea maicilor care îl îngrijeau. N-aveam eu atâtea întrebări, câte răspunsuri mi-ar fi dat. Așa a fost de fiecare dată, ori de câte ori i-am trecut pragul, aproape lună de lună, timp de zece ani de când l-am întâlnit prima oară și până a trecut la Domnul. Plecam de acolo cu sute de aripi, să tot zbor încă o vreme până când mă reîntorceam rănit ca să-mi ostoiască durerile.

Știam că era de o bunătate fără margini și deplin convins că regulile și canoanele Bisericii sunt pentru om și nu omul pentru canoane. Cu toate acestea, m-a surprins odată când mi-a povestit ceva din experiența lui de duhovnic:

– Părinte, m-am trezit în Sâmbăta Paștilor cu un maramureșean bătrân, cu sarica pe el: „No, domn’ părinte, am venit să mă mărturisesc, să mă grijesc!” De 30 de ani nevasta lui se făcuse adventistă. Adventiștii